

Fiberoptiska sjökablar

Skyddad allmännyttan eller potentiellt maktinstrument vid
konflikt?

Abstract

One of today's most valuable trade routes consists of digital submarine cables trafficking the seabed of the oceans. Our modern society depends on fast and secure digital connections for economic transactions, government for vital functions and military communication. This has become an arena for competition and an instrument for geopolitical power used by great powers such as USA and China. The global market of today depends on digital submarine cables, this makes them a critical vulnerability and therefor also to a potential military target in case of a conflict. This study compares the two IR-theories neoliberalism and neorealism with a competitive analysis in order to show which has the best explanatory power for the development within the area of digital submarine cables. The study examine how USA and China as states are acting within the government of digital cables and what role international institutions have. Are digital cables treated as an instrument for geopolitical power or as a digital common for the globalized market?

Nyckelord: Digital infrastruktur, sjökablar, internationella relationer, neoliberalism, neorealism.

Antal ord: 9951

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
1.1	Syfte	4
1.2	Forskningsfråga.....	4
1.3	Tidigare forskning	5
2	Metod	6
2.1	Kongruensanalys	6
2.2	Fall.....	7
2.3	Validitet.....	7
2.4	Avgränsning	8
3	Beskrivning	9
3.1	Fiberoptisk sjökabel	9
3.2	Sårbarheter och skydd	9
3.3	Internationella regimer	10
4	Teori	13
4.1	Neorealism	13
4.1.1	Förväntningar neorealism.....	15
4.2	Neoliberalism	15
4.2.1	Förväntningar neoliberalism	17
5	Kina	18
5.1	Kina och neorealismen	20
5.2	Kina och neoliberalismen.....	21
6	USA	23
6.1	USA och neorealismen.....	24
6.2	USA och neoliberalismen.....	26
7	Resultat	28
7.1	Sammanfattande analys.....	28
7.2	Resultat.....	29
7.3	Förslag fortsatt forskning	30

8	Referenser.....	31
----------	------------------------	-----------

1 Inledning

Infrastruktur på havsbotten i form av fiberoptiska sjökablar, sjökablar för eldistribution och rörledningar för olja och gas är omfattande. Denna infrastruktur har stor betydelse för digital trafik samt energidistribution mellan länder, till och mellan kontinenter, trots detta har området inte fått särskilt mycket uppmärksamhet historiskt (Bueger 2021). Detta är dock något som sedan ett antal år tillbaka hamnat mer i fokus med t.ex. diskussionen om hybridkrigföring, vissa länders förmågeökning inom undervattensdomänen och inte minst efter misstänkt och fastställt sabotage vid vissa tillfällen (Uppdrag granskning 2023) (Nato 2023).

Inom loppet av nio dagar under februari 2023 kapades de två enda fiberoptiska sjökablarna till Matsui, en ö tillhörande Taiwan. Detta beskrivs och analyseras av Elisabeth Braw i *Foreign Policy Magazine*. Matsui är en ö som har haft ett oproportionerligt stort antal avbrott på sina sjökablar. De som kapades i februari 2023 orsakades av ett kinesiskt fiskefartyg respektive ett kinesiskt handelsfartyg och medförde att ön helt förlorade sin digitala uppkoppling med sjökablar och fick förlita sig på betydligt långsammare satellitöverföring. Påverkan blev omfattande där t.ex. ett textmeddelande tog ca 10 minuter att skicka och tiden för att åtgärda problemen uppskattades till flera månader. Exemplet belyser hur viktiga fiberoptiska sjökablar är för vitala samhällsfunktioner likväl hur sårbar infrastrukturen är oavsett om åverkan är oavsiktlig eller inte. Vissa bedömare menar att de upprepade avbrotten för Matsui både kan vara trakasserier utförda av Kina mot Taiwan såväl som ett test i mindre skala för att utvärdera ett större avbrott för hela Taiwan inför en framtida kinesisk militär insats mot Taiwan (Braw 2023).

Sedan mitten av 1800-talet har nyttjandet av infrastruktur på havsbotten stadigt ökat i omfattning till att nu utgöra en betydande och mycket viktig del av hur kommunikation mellan länder och kontinenter sker (Bueger 2021). Behovet av att kunna skydda infrastrukturen erkänns nu av flera aktörer. Vid presskonferensen efter Natos möte med medlemmarnas försvarsministrar den 15 februari 2023 så ägnade Natos generalsekreterare Jens Stoltenberg en stor del av framförandet åt ämnet och meddelade bland annat:

And I am standing up a Critical Undersea Infrastructure Coordination Cell here at the NATO Headquarter [...].-It will facilitate engagement with industry, and bring key military and civilian stakeholders together.[...] At our Summit in Vilnius, leaders will take further decisions to ensure that NATO can effectively coordinate between military, civilian and private sector to secure our critical undersea infrastructure (Nato 2023).

För att bygga ut och förvalta infrastruktur förlagd på havsbotten krävs samarbeten internationellt då den förbinder länder och kontinenter samt att den förläggs i havet där flera konkurrerande intressen finns. Infrastrukturen är av stor allmännytta likväl som den kan nyttjas som maktinstrument i fred såväl som i krig. Det kan finnas många syften till att medvetet skada de fiberoptiska sjökablar som

förbinder länder och möjliggör snabb och vital datakommunikation. Några av dessa kan vara att ta bort eller minska tillgången till internet för en mindre population eller att skada en stat ekonomiskt genom att störa och därmed orsaka ekonomisk oro i en region. Konsekvenserna av sådana störningar är svåra att överblicka då länder, ekonomier och dess nödvändiga kommunikation är så sammanbundna, till största del tack vare just dessa kablar. Fiberoptiska sjökablar är en kritisk sårbarhet för hela det globaliserade samhället för att ekonomiska transaktioner, styrning av samhällsfunktioner och inte minst militär kommunikation ska fungera. Infrastruktur som medger transport av viktiga varor och gods har alltid haft en central roll inom internationella relationer (Gustavsson & Tallberg 2006, s.350-353). Data och dess överföring är en av vår tids viktigaste produkter som transporteras över världen, därav är den också en central fråga för stater att kontrollera men också ett område för konkurrerens mellan stormakter. Detta leder till att förutom tekniska och praktiska frågor så innehåller området intressanta aspekter att analysera ur perspektivet internationella relationer och de teorier som är kopplade därtill (McGeachy 2022).

1.1 Syfte

Denna studie avser att analysera teorier för internationella relationers (IR-teorier) förklaringskraft på verkligheten. På detta sätt bidrar studien kumulativt till förståelsen av vilka teorier inom IR som har bäst förklaringskraft (Esaiasson m.fl. 2017, s. 19-21).

Analys av teoriernas bärkraft inom internationell hanteringen av infrastruktur på havsbotten bör vara relevant då denna infrastruktur för de flesta länder är viktig avseende upprätthållandet av samhällsfunktioner såsom energiförsörjning, transaktioner och informationsutbyte. Därav bör det finnas intresse att påverka hur detta område hanteras samt regleras internationellt. Studien kommer att analysera två stormakters agerande inom området under perioden 2010-2023. Under den studerade tidsperioden har gränsen mellan krig och fred blivit mer otydliga med agerande som lett till begreppen hybridkrigföring och gråzonsproblematik. Vidare är det en period då globalisering och dess konsekvenser, både positiva och negativa, har haft stort inflytande i världen (Gustavsson & Tallberg 2006, s. 294-301).

1.2 Forskningsfråga

Den stora nyttan det innebär för länder och regioner att kunna överföra information och energi med infrastruktur på havsbotten har inte tydligt avspeglats i internationella regleringar eller staters resurstilldelning för skydd eller påverkan (Bueger 2021). Detta förefaller vara under förändring då ett flertal stater verkar ha

satt ökat fokus och tagit fram strategier inom området (Dorman & Hemmings 2023) (The White house 2).

Frågeställning:

Vilken av teorierna, neorealism och neoliberalism, kan bäst förklara stormakters agerande inom området fiberoptiska sjökablar?

1.3 Tidigare forskning

I ljuset av sjökablars betydelse för det globaliserade samhället och dess vitala betydelse för viktiga samhällsfunktioner är det ett område som uppmärksammas relativt lite ur perspektivet IR.

Området har studerats avseende internationella regimers påverkan och vilken historisk grund de vilar på (Burnette m.fl., 2014) (Cole 2013). Flertalet studier har identifierat att infrastruktur på havsbotten är en konfliktyta mellan USA och Kina och därmed en arena för maktkamp dem emellan (Burdette 2021) (Brock 2023). Då IR berörs inom området är det ofta för att påvisa någon aktörs medvetna handlingar för att driva utvecklingen åt ett visst håll, t.ex. att USA uttalar att de agerar på ett visst sätt för att främja liberala idéers spridning i världen. Detta är dock inget som bekräftar att liberalismen faktiskt kan förklara händelseutvecklingen. Denna studie har som ansats att beskriva vad utfallet blir och därmed vilken av valda teorier som har bäst förklaringskraft.

2 Metod

Studien utgår från att genomföra en teoriprovande fallstudie där det undersöks vilken av IR-teorierna neorealism och neoliberalism som bäst kan förklara utvecklingen inom hantering av fiberoptiska sjökablar i ett internationellt perspektiv. För att jämföra förklaringskraften kommer kongruensanalys att användas som verktyg, vidare beskriven under pkt 2.1. Kongruensanalysen bygger på att förväntningar tas fram för respektive teori. Dessa förväntningar kommer att nyttjas i den textanalys som sker för att extrahera relevant information för just denna studie. Officiella dokument från aktuella aktörer såväl som andra teoretiska studier av ämnet kommer att analyseras för att erhålla relevant empirisk data. Det samlade underlaget analyseras sedan för att identifiera vilken av IR-teorierna som bäst kan förklara utveckling och utfall, detta görs genom kongruensanalys. IR-teorierna jämförs avseende dess respektive förklaringskraft på utvecklingen inom området. Genom att ställa upp förväntningar för respektive teori och sedan empiriskt undersöka hur dessa förväntningar uppfylls kommer slutsats dras vilken av teorierna som har bäst förklaringskraft.

2.1 Kongruensanalys

Kongruensanalys kommer dels att nyttjas som redskap för att genomföra textanalysen, dels och huvudsakligen kommer den att användas för att genomföra analysen som påvisar vilken teori som kan förklara utfallet. Kongruensanalysen är beskriven av Blatter och Haverland (Blatter & Haverland 2012, s. 144-203). Kongruensanalys kan användas i fallstudier för att jämföra olika teoriers förklaringskraft på utfallet av valda fall. Uppsatsen har inte ambitionen att utveckla valda teorier, utan snarare att studera vilken teori som bäst förklarar utfallet (Blatter & Haverland 2012, s. 150).

Teorierna kommer att analyseras för att sortera förväntningar kopplade till respektive teori, detta görs i denna studie genom kortfattade antagande som teorin förväntas uppfylla eller eftersträva.

Därefter analyseras valda staters agerande för att jämföra observationer med de uppsatta förväntningarna, här dras sedan slutsatser om hur bra eller dåligt observationerna uppfyller förväntningarna för respektive teori. Slutsatserna indelas i tre kategorier: *Verifierad*, *falsifierad* samt *neutral*. En förväntning kan bedömas som neutral om det inte finns relevant empiri för en fullgod analys eller om resultat ger stöd till båda teorierna i liknande omfattning.

När samtliga aktörers agerande är analyserade dras slutsats om vilken av teorierna som har bäst förklaringskraft på utvecklingen inom området (Blatter & Haverland 2012, s. 189).

2.2 Fall

Studien har som ansats att jämföra två teorier inom IR för att kunna dra en slutsats om vilken av teorierna som har bäst förklaringskraft på det undersökta området. Detta undersöks inom kontexten internationell hantering av fiberoptiska sjökablar.

Det valda fallet är hur stormakter hanterar en resurs som är av stor internationell allmännytta men som också kan nyttjas för att angripa enskilda stater, genomföra dold övervakning eller för att skapa osäkerhet globalt. Vid studerandet av staters agerande inom hantering av infrastruktur internationellt är faktorerna makt, ekonomisk utveckling och samarbete centralt (Burdette 2021). Därmed är det en kontext där studier av IR kan bidra till att förklara utveckling och utfall.

Tidsperioden omfattar i huvudsak perioden 2010 till 2023 och undersöker hur stater har agerat själva och inom samarbeten med andra stater eller internationella organisationer. Tyngdpunkten kommer att ligga på faktiskt handlande, t.ex. avseende förmågeuppbyggnad inom området och vad man kommunicerar angående hur förmågan ska nyttjas.

Denna studie kommer att analysera hur stormakterna USA och Kina har agerat inom området fiberoptiska sjökablar. Dessa stater väljs då de dels är konkurrerande stormakter, dels då deras agerande inom området till stor del drivits av att möta den andres åtgärder eller förväntade åtgärder (Brock 2023).

2.3 Validitet

Med vald metod görs anspråk på att erhålla god intern validitet avseende att studien kan påvisa vilken teori som har bäst förklaringskraft av det specifika fallet. Operationella indikatorer tas fram ur valda teorier och analyseras med valt analysverktyg. Analysen sker genom att utvärdera hur aktörers handlande uppfyller förväntningar från respektive aktör. Det finns svårigheter att klargöra att en aktörs agerande förklaras av en teori, detta då det förekommer att ett agerande kan förklaras av båda teorierna men med olika syften. Detta hanteras genom att samtliga slutsatser bygger på redovisade resonemang samt att när ett agerande identifieras i studien som kan förklaras av båda teorierna så ges denna indikator låg betydelse för förklaring. Därmed nyttjas endast de operationella indikatorer som tydligt ger förklaringskraft åt en teori när slutsats dras. Vad gäller extern validitet så har denna

studie inte ansatsen att påvisa vilken av valda teorier som ger en allomfattande förklaring till vilken teori som är den ”rätta”. Denna studie är att se som en delstudie i underlaget av studier som jämför och förklarar IR-teorier inom olika kontexter (Esaiasson m.fl. 2017, s. 22, 58-60).

2.4 Avgränsning

Endast två teorier och två aktörer undersöks och analyseras, även om valt verktyg ger möjlighet att analysera flera. Denna studie kommer i huvudsak att analysera hantering av fiberoptiska sjökablar, detta då det finns skillnader i det juridiska ramverket om det gäller kablar för kommunikation, elkablar eller rörledningar. Vidare är det också stor skillnad på vilken påverkan som uppnås beroende på om det riktar sig mot digital dataöverföring kontra energiöverföring. Trots detta kommer analysen till stor del vara applicerbar på infrastruktur förlagd på havsbotten i allmänhet då behovet av skydd eller förmåga till angrepp är giltigt oavsett infrastrukturens användningsområde.

3 Beskrivning

3.1 Fiberoptisk sjökabel

Fiberoptiska sjökablar kan sägas vara arvtagare till de kopparkablar som började läggas från 1800-talets senare hälft för telegrafi och sedan telefoni. Kopparkablarna är nu helt ersatta med fiberoptiska kablar och det är digital data som överförs. Till stor del är kablarna fortfarande förlagda enligt de ursprungliga sträckningarna (Dwayne Winseck 2017, s. 237). Av dagens internettrafik mellan kontinenter så går 95-99% av trafiken via ca 450 stycken fiberoptiska sjökablar (Hilary McGeachy 2022, s.162). Fiberoptiska sjökablar är en vital infrastruktur i det digitala samhället och dess betydelse bedöms ytterligare öka med fortsatt utveckling av t.ex. molntjänster och utbyggnad av 5G nätverk (Bueger 2021). Utbyggnad och förvaltning av infrastrukturen hanteras av olika aktörer och är komplex, det är både privata och statliga bolag som hanterar utbyggnad och förvaltning medan stater också är direkta aktörer då kablarna måste passera staters territorialvatten för anslutning till land (Bueger 2021). Investeringar i kabelsystem görs i huvudsak av privata aktörer, inte stater, som oftast bygger och förvaltar kablarna genom konsortium. Inkomster sker sedan genom att sälja kapacitet i näten (Burnett m.fl. 2014, s. 60).

3.2 Sårbarheter och skydd

För att orsaka medveten skada till fiberoptiska sjökablar kan detta göras huvudsakligen på två sätt: antingen digitalt eller fysiskt.

Ett digitalt angrepp kan göras genom att man bygger in teknologi som går att kontrollera redan vid konstruktionen. För att kunna identifiera eventuella skador på kablarna har de ofta ett övervakningssystem inbyggt i kablarna, genom att manipulera dessa system eller genom att från början bygga in funktioner finnas det möjlighet att störa, avlyssna eller avbryta kommunikationen (Wall & Morcos, 2021).

Ett fysiskt angrepp kan göras genom att helt enkelt skada eller kapa kablarna, detta kan göras såväl med bemannade ubåtar som med undervattensdrönare som opereras från ytfartyg. Ett annat sätt är att utföra angreppet med civila fartyg som t.ex. medvetet förstör kablarna med ankare eller bottentrålar, en sådan aktion är svårt att koppla till en stat samt att bevisa handlingen som medveten. Avlyssning av fiberoptiska kablar är svårt ur en teknisk aspekt, men om det lyckas kan kritisk

information utvinns då det inte bara är civil datatrafik som passerar kablarna utan även militär klassificerad information (Wall & Morcos, 2021).

Skydd av kablarna kan uppnås på ett antal sätt, strategin är att nyttja flera. När man etablerar kablarna krävs transparens och insyn i tekniken för att förhindra att skadliga element byggs in. Mängden kablar ger redundans i systemet, även om det är enkelt att skada en kabel är det svårt att skada tillräckligt många för att orsaka relevant nedgång i kapacitet. Skydd genom redundans är till stor del uppnådd i de stora interkontinentala kabelrutterna, men regionalt finns svagheter avseende större öar eller enskilda strandstater. Övervakning och skydd av kablarna är en stor utmaning för en enskild stat, genom samarbete med andra stater kan man skapa en trovärdig övervakning och därmed risk för en angripare att bli ertappad. Slutligen krävs en planering för att kunna reparera kablarna i det fall de skadas avsiktligt eller genom olyckor eller påverkan av naturliga orsaker. Detta i sin tur kräver planering ihop med civila aktörer då det är i huvudsak företag som äger och förvaltar infrastrukturen (Wall & Morcos, 2021) (Burdette 2021).

3.3 Internationella regimer

De ursprungliga telegrafkablarna ansågs på sin tid även de som mycket viktiga och att de därmed skulle skyddas för den allmännyttan de utgjorde. Dagens i huvudsak styrande internationella regim utgörs av FN:s havsrättskonvention som har föregåtts av i huvudsak två konventioner.

Den första utgörs av *1884 års kabelkonvention*. Konventionen fastslår att det inte är tillåtet att medvetet eller genom försumlighet förstöra eller skada undervattenskablar. Reglering av korsande kablar och eventuell skada som det kan leda till görs. I de fall som fartyg tvingas att ankra eller fastnar med utrustning i kablarna innebär det skyldighet att offra sin utrustning, kabelägare är därefter skyldiga att ersätta förlorad utrustning. Samtliga som ratificerade konventionen gavs rätt att borda fartyg som misstänktes avsiktligt skada undervattenskablar. Konventionen anger att, trots kablarnas allmännyttan, så var de ett legitimt mål vid krig (Burnett m.fl. 2014, s. 65-68).

Nästa steg togs med *1958 års Genèvekonventioner*, här regleras hantering av undervattenskablar i fyra av konventionerna. Vissa artiklar från 1884 års kabelkonvention lyfts över till de nya konventionerna, men 1884 års kabelkonvention upphävs inte och är fortsatt giltig. De viktigaste klargöranden här är att det tillhör det fria havets rättigheter för alla stater att lägga ut undervattenskablar samt att stater inte ska hindra utläggning såvida den utläggande staten vidtar rimliga åtgärder att inte störa annan exploatering (Burnett m.fl. 2014, s. 71-73).

Det tredje och sista steget är FN:s havsrättskonvention utgiven 1982. Här inarbetas de tidigare konventionerna till stor del, dock ska det noteras att 1884 års kabelkonvention fortsatt är giltig. Med FN:s havsrättskonvention införs definitioner av nya juridiska geografiska zoner, detta påverkar regelverket för sjökablar då olika regler appliceras i de olika zonerna. FN:s havsrättskonvention har för avsikt att

fortsatt gynna sjökablar som den allmännyttan den anses vara samtidigt som staters självbestämmande över dess territorium samt rättigheter till naturresurser värnas. FN:s havsrättskonvention kan anses ge ett tydligt regelverk mellan stater, men den hanterar också bara stater. Detta innebär att det faktiska regelverket i juridisk mening kan anses oklart då det oftast är privata aktörer som finansierar, installerar och underhåller kabelsystemen. En kabel har heller inte en flaggstat i juridisk mening som ett fartyg har (Burnett m.fl. 2014, s. 75-90)(Bueger 2021, s. 397).

FN:s havsrättskonvention precis som de föregående konventionerna bygger på att stater ska reglera skyddet av kablarna på sitt territorium i sin egen lagstiftning, detta är något som endast ett fåtal stater har uppfyllt. Därmed finns det i många fall ingen jurisdiktion att lagföra dem som medvetet eller genom försumlighet skadat dessa kablar (Burnett m.fl. 2014, s. 293).

Olika geografiska områden är upprättade enligt FN:s havsrättskonvention och i dessa gäller olika jurisdiktioner. Sammanfattningsvis är det i huvudsak tre olika juridiska ramverk som hanterar sjökablar: nationella lagar, 1884 kabelkonvention samt FN:s havsrättskonvention (Burdette 2021).

Territorialvatten utgörs av området från en kusts yttre öar (baslinjen) till 12 nautiska mil¹ ut. I denna zon gäller nationella lagar och betraktas fullt ut som statens territorium, detta innebär att det skiljer mellan stater hur det juridiska ramverket ser ut. (Burdette 2021)

Exklusiv ekonomisk zon (EEZ) sträcker sig från territorialvattengränsen ut till som mest 200 nautiska mil. Inom detta område har staten rätt till de naturresurser som finns inom området. FN:s havsrättskonvention anger att alla stater har rätt att förlägga sjökablar avsedda för kommunikation inom denna zon. Det krävs inga tillstånd för fartyg att underhålla och reparera sina kablar inom denna zon, dock kräver vissa stater detta utan juridiskt stöd (Burdette 2021).

Fria havet är den yttersta zonen och även här gäller alla staters rätt att förlägga sjökablar avsedda för kommunikation. I denna zon finns heller inget juridiskt hinder att genomföra avlyssning av kablar så länge ingen åverkan görs på dem samt så är det i denna zon tillåtet att förlägga kablar avsedda för avlyssning och spaning (Burdette 2021).

Det har skapats ett antal organisationer som bevakar företagens intressen, den mest framträdande är *International Cable Protection Committee (ICPC)*. Dessa organisationer ger ut riktlinjer som kan anses vägledande men inte juridiskt bindande (Burnett m.fl. 2014, s. 293)(Bueger 2021, s. 401).

Det finns ingen internationell övergripande organisation kopplad till den reglerande regimen, likt det t.ex. finns för den internationella sjöfarten genom *International Maritime Organization (IMO)* där FN har övervakning och insyn. Det har historiskt varit relativt få konflikter runt förvaltningen av dessa kabelsystem, detta kan vara en anledning till att en internationell regim samt organisation saknas som greppar över hela området (Burnett m.fl. 2014 s. 293).

Olika definitioner finns avseende vad som är en cyberattack, men de flesta inkluderar fysisk eller annan påverkan på infrastrukturen. Därmed anses Krigets lagar gälla detta område. Vid en attack som anses störa internationell ordning och

¹ 1NM=1,852km

säkerhet kan FN:s säkerhetsråd agera mot aktuell stat och den utsatta staten har rätt till självförsvar. Trots att det finns internationellt lagrum så finns det små möjligheter att nyttja det i praktiken. För att Världssamfund eller enskild stat ska kunna agera så krävs det att vissa rekvisit uppfylls. Det första är att attacken är av sådan dignitet att den hotar internationell ordning och säkerhet. Det krävs också att det finns bevis för vem som utfört attacken, vilket kan vara svårt i fallet med sjökablar då man inte behöver förstöra den fysiskt eller kan utföra det dolt utan att lämna spår. Då en stat agerar enligt Krigets lagar ska svaret på en attack vara proportionellt till attacken och aktören ska gå att identifiera, båda dessa faktorer är komplicerade att hantera när det kommer till medvetna handlingar utförda mot fiberoptiska sjökablar (Guilfoyle m.fl. 2022 s. 695).

4 Teori

De teorier som kommer att provas är neorealism och neoliberalism. Dessa väljs eftersom det i någon mån historiskt har varit så att realismens och liberalismens synsätt stått emot varandra (Jackson & Sörensen 2010, s 55). Neorealism och neoliberalism studeras på grund av att de förklarar internationella relationer ur ett systemperspektiv där båda dessa, enligt sitt respektive synsätt, visar på internationella institutioners betydelse (Gustavsson & Tallberg 2006, s. 68, 92). Teorierna beskrivs inledningsvis översiktligt i kapitlet. Därefter extraheras förväntningar från respektive teori som stöd till den fortsatta text- och kongruensanalysen.

4.1 Neorealism

En av dem som först formulerade den moderna realismen var den brittiska teoretikern E.H Carr. Han vände sig mot de liberala idéer som framhöll att internationella relationer kunde vila på gemensamma intressen mellan stater och befolkningar. Han menade istället att vissa länder har det bättre, dessa länder strävar efter att bibehålla denna status medan de som har det sämre eftersträvar att utjämna denna skillnad. Därmed menar Carr att internationella relationer i större utsträckning handlar om konflikt än om samarbete. Med detta ansåg Carr att hans resonemang var realistiskt till skillnad från liberalismen som han betecknade som utopiskt (Jackson & Sörensen 2010, s 36). Den teoretiker som främst anses ha formulerat den moderna realismen är den tysk-amerikanske teoretikern H.J Morgenthau. Han menade, precis som Carr, att det som drev stater var människans natur som i sig inte är god, utan den är självisk samt strävar efter makt. Morgenthau menade vidare att oavsett vilka politiska mål man har så är det främsta målet makt. Världsordningen är och förblir anarkisk enligt teorin, vilket förklarar att makt är det som betyder något stater emellan. Det sätt som fred kan uppnås på är därmed genom en maktbalans staterna emellan, om denna sätts ur spel är risken stor att krig utbryter (Jackson & Sörensen 2010, s 36-38).

År 1979 kom Kenneth Waltz ut med boken *Theory of International Politics*, denna beskrev en utvecklad realistisk teori, ofta kallad neorealism (Jackson & Sörensen 2010, s 44). Waltz framhåller strukturen för det internationella systemet som avgörande för hur stater agerar, till skillnad från tidigare resonemang som framhöll den mänskliga naturen som främsta förklaring. Waltz hävdar att stater i stort är lika vad gäller myndighetsutövning, de behöver t.ex. ha ett försvar och ett

ekonomiskt system. Det som huvudsakligen skiljer stater åt är deras relativa makt (Jackson & Sörensen 2010, s 44-45).

Inom neorealismen finns det två tolkningar hur makt styr relationerna mellan stater, den *defensiva realismen* och den *offensiva realismen*.

Den *defensiva realismens* främsta företrädare är Waltz, han menar att stormakter genom att eftersträva stabilitet och jämvikt maximerar sin egen säkerhet. Detta kan göras genom defensiva allianser, eller faktiskt att i vissa fall begränsa sin egen makt för att bibehålla balansen (Gustavsson & Tallberg 2006, s. 74-75).

Den *offensiva realismens* främsta företrädare är John J Mearsheimer som menar att stormakter alltid kommer att eftersträva att öka sin makt relativt sina rivaler. Denna syn ger att även om internationella samarbeten sker mellan stormakter så görs de utifrån att utkomsten ska vara oförändrad eller ökad makt för den egna staten. Den offensiva realismen anger att stormakter alltid kommer att eftersträva hegemoni och militär överlägsenhet då det inte går att förutse hur andra stater utvecklas (Gustavsson & Tallberg 2006, s. 74-75).

Realismen och neorealismen har ett antal centrala begrepp, dessa kommer att användas vid analys i denna studie och förklaras nedan.

Polaritet är ett begrepp som beskriver hur antalet stormakter påverkar maktbalansen i världen eller regionalt. Polaritet delas in i unipolärt då endast en stormakt finns, bipolärt då två stormakter finns och multipolärt då tre eller flera stormakter finns. Ett unipolärt system beskrivs som ett farligt och instabilt system, medan det mest stabila systemet anses vara bipolärt då det är enklare att kontrollera maktförhållandet staterna emellan samt att det inte finns risk att en stormakt bildar allians med någon annan stormakt och därmed plötsligt ändrar maktbalansen. Stormakter eftersträvar hegemoni, alltså att vara ledande i världen eller regionalt inom avgörande områden som säkerhetspolitik, ekonomi och kultur. Realismen hävdar att stater inte samarbetar om inte fördelarna är lika eller större för den egna staten än de stater man samarbetar med. Detta grundar sig i tanken att en stat som får en relativt större ekonomisk fördel kan omsätta detta till att relativt öka sin militära förmåga och därmed ändra maktbalansen (Gustavsson & Tallberg 2006, s. 257). Stater med mindre makt kan erhålla ökad säkerhet eller större ekonomisk utveckling medan en hegemon genom samma samarbete kan öka sitt inflytande och därmed sin makt i världen. (Gustavsson & Tallberg 2006, s. 70-75) (Jackson & Sörensen 2010, s 84-87).

Säkerhetsdilemmat är ett centralt begrepp inom realismen och kan spåras till Thomas Hobbs och hans beskrivning av naturtillståndet. Människan styrs av rädsla och hot från omgivande människor. Genom att individen inordnar sig i en stat så ökar säkerheten för individen då staten sörjer för säkerheten. Detta leder till att staten kan utvecklas då individer inte ständigt är hotade och istället kan bidra till utvecklingen, dock så ökar detta osäkerheten i det anarkiska internationella systemet som stater verkar i. Med inrättandet av staten så flyttas hotet mot individen till att istället öka mellan stater. Realismen anger att det i grunden finns två tillstånd för krig, potentiellt krig och krig. (Jackson & Sörensen 2010, s 64). Här finns grunden för det som kallas säkerhetsdilemmat. I samma takt som en stat utvecklas internt vad gäller säkerhet och skydd mot andra stater, desto mer ökar osäkerheten i det internationella systemet. En stats militära förmåga kan i de flesta fall nyttjas

både defensivt och offensivt. Denna osäkerhet leder till upprustning då stater i grunden inte kan lita på varandra och därmed måste kunna möta varandras förmåga för att bibehålla maktbalansen (Gustavsson & Tallberg 2006, s. 70). Sammanfattningsvis leder ökat skydd för invånarna inom en stat från inre och yttre hot till att statens militära förmåga hotar andra stater och därmed också den säkerhet som den försöker skapa, vilket härmed leder till ett säkerhetsdilemma.

4.1.1 Förväntningar neorealism

Nedan följer de förväntningar på neorealism som kommer att nyttjas i analysen, benämns FxNR.

F1NR: Staten kan ingå i internationella organisationer, samarbeten eller inrätta sig i legala regimer. Staten samarbetar och följer regleringar så länge det gynnar eget intresse, annars kan avtal eller regler brytas.

F2NR: Dominerande stormakt eftersträvar att behålla sin ställning och utmanande stormakt strävar efter att förskjuta maktbalansen till sin fördel.

F3NR: Militär förmåga nyttjas som maktinstrument, antingen genom hot om påverkan eller genom faktisk handling.

F4NR: Internationella organisationer och regimer nyttjas av stormakt som instrument att befästa eller öka eget inflytande.

4.2 Neoliberalism

Liberalismen har en idé om att internationella relationer inte nödvändigtvis utgår från en maktbalans, utan att individer och stater söker gemensamma samarbeten på rationell basis för att öka effekten och resultaten. Liberalismen utgår ifrån att staten inte har något egenvärde utan existerar för att möjliggöra att individerna kan leva sitt liv så fritt som möjligt. Teorin anses vara normativ i det hänseendet att fred, frihet och samarbete är positiva värden och bör eftersträvas. Staters interna organisation är det som i huvudsak påverkar och avspeglas i hur staten agerar mot andra stater. Liberalismen framhåller också att det i stor utsträckning är andra organisationer än stater som har betydelse i internationella relationer (Gustavsson & Tallberg 2006, s. 83). Liberalismen har en positiv syn på människan såtillvida att samarbete kan ske på strikt rationella grunder och behöver inte vara drivet av rädsla eller för att uppnå mer makt. Samarbete kan därmed ske även om samarbetspartnern erhåller relativa fördelar inom ett specifikt område. Liberalismen menar att det sker en ständig utveckling, detta innebär att även om historien varit fylld av konflikter och krig är det inte nödvändigt att framtiden ser likadan ut (Jackson & Sörensen 2010, s 96-97).

Neoliberalismen är en utveckling av liberalismen som skett i huvudsak under efterkrigstiden och under *Kalla kriget*. Neorealismen står huvudsakligen på fyra ben: *social liberalism*, *interdependens*, *institutionalism* och *republikansk liberalism* (Jackson & Sörensen 2010, s 98).

Social liberalism menar att man inte bara kan studera IR mellan stater, utan man måste också ta hänsyn till människor, grupper och organisationer som agerar utan att vara bundna till de gränser som stater har. Detta benämns som *pluralism*, och har stort inflytande på IR enligt neorealismen. Genom att dessa grupper och organisationer inte är bundna till stater utan genom organisationer, intressegrupper, företag etcetera leder detta till att tröskeln till konflikt höjs. Systemet går från att vara *statscentrerat* till att vara *multicentrerat*, då samarbete mellan individer och organisationer anses lättare än mellan stater enligt teorin så leder det till en mindre konfliktfylld värld (Jackson & Sörensen 2010, s 99-101).

Interdependens innebär enklare uttryckt ömsesidigt beroende. Detta är ett fenomen som visat sig genom den globalisering som skett och som innebär att stater specialiserar sig på de områden som de är bäst och mest effektiva inom. Det innebär att den enskilda staten inte är självförsörjande utan beroende av andra stater inom vissa områden för att kunna försörja och omhänderta sin befolkning. Detta är en utveckling som bygger på rationalitet genom att mest effektivt nyttja varandras förutsättningar istället för att maximera sin egen makt eller se till att en annan stat inte erhåller mer fördelar än den egna inom ett specifikt område (Gustavsson & Tallberg 2006, s. 90-91). Interdependens är inget nytt och har funnits mellan stater i olika omfattning historiskt. Det som neoliberalismen för in är egentligen komplex interdependens där statsledares betydelse minskar till förmån för andra grupper och organisationer inom staten och mellan stater. Genom att makten flyttas från statsledare till dessa grupper och organisationer så förskjuts drivkraften mot att öka välfärden istället för att maximera makt. Vidare ger det även små stater ökat inflytande då de erhåller makt inom sina specifika områden. Robert Keohane är en av de främsta teoretikerna inom resonemangen kopplat till interdependens (Jackson & Sörensen 2010, s 101-105).

Institutionalism hör samman med interdependens och är formulerad av Robert Keohane (Gustavsson & Tallberg 2006, s. 92). Internationella institutioner hjälper stater att samarbeta och reglera dessa samarbeten. Det en stat förlorar på ett område kommer den kanske, men inte nödvändigtvis, vinna på andra områden. Oavsett så leder detta till att stater inte inom varje område bevakar relativa fördelar utan kan samarbeta även om det leder till absoluta fördelar. En stat kan samarbeta med incitamentet att det ger en fördel för egen stat, detta utan att lägga stor vikt vid om en konkurrerande stat drar en större fördel genom samma samarbete. Institutioner ger transparens och möjlighet att se långsiktiga vinster istället för att fokusera på kortsiktiga vinster. Institutioner kan vara formella organisationer såväl som regleringar inom vissa sakområden, s.k. internationella regimer. Institutionalism reglerar internationella relationer och minskar därmed anarkin i det internationella systemet. Teorin menar att det leder i större utsträckning till att stater väljer förhandling istället för våld för att driva igenom sina intressen (Gustavsson & Tallberg 2006, s. 92-94).

Republikansk liberalism har sitt ursprung från den tyska tänkaren Immanuel Kant (1724-1804) som menade att stater som hade ett inflytande från folket och inte styrdes av autokrater skulle vara mindre benägna att gå i krig. Kant menade vidare att detta sedan behövde kombineras med internationella organisationer bestående av republikanska stater, detta för att möta anarkin som råder mellan stater. Ett synsätt som senare har inspirerat till t.ex. Nationernas förbund efter första världskriget (Gustavsson & Tallberg 2006, s. 87). Att demokratier skulle vara mindre benägna att gå i krig finns det några olika argument för. Demokratier har en inre nationell kultur att lösa konflikter fredligt, för att skapa en demokrati behövs grundsynen att lösa konflikter fredligt är bättre än med våld. Detta leder till att demokratier vilar på en gemensam moralisk grund som avspeglar sig i relationen till andra demokratier. Genom gemensam moralisk syn, ekonomiskt samarbete och ömsesidigt fördelaktigt beroende minskas risken för konflikt. Historien visar inga exempel på demokratier som gått i krig mot varandra, däremot finns det inget som skiljer demokratiers benägenhet från att starta krig mot icke demokratiska stater (Jackson & Sörensen 2010, s 111-113).

4.2.1 Förväntningar neoliberalism

Nedan följer de förväntningar på neoliberalism som kommer att nyttjas i analysen, benämns FxNL:

F1NL: Internationella regimer uppstår i syfte att maximera nyttan av infrastrukturen genom att införa regelverk, implementera regelverk och följa eventuella sanktioner om regelverket bryts.

F2NL: Multicentrerad hantering uppstår där fler aktörer än staten har ansvar. Staten ser det som en fördel om privata aktörer tar ett stort ansvar.

F3NL: Militär rustning syftar främst till skydd, inte till attack eller påverkan.

F4NL: Utvecklingen av området inom demokratiska likasinnade länder är effektivare då absoluta fördelar kan eftersträvas istället för att bevaka relativa fördelar mellan staterna.

5 Kina

Kina har en allomfattande strategi för vilka mål som ska uppnås och med vilka medel inom cyberarenan, denna strategi benämns *Digital China*. Kina anger att den digitala utvecklingen är en av grundstenarna för landets fortsatta utveckling och att strategin har som mål att förändra och förskjuta västligt inflytande både nationellt och globalt. Strategin går att tolka som ett nollsummespel där Kinas ökande inflytande med samma grad ska minska västligt inflytande. Digital suveränitet är identifierat som en strategisk sårbarhet (Dorman & Hemmings 2023, s. 33). Kina står bakom stora infrastrukturprojekt, ofta kopplade till utvecklingsländer eller strategiska partners. Detta benämns ofta övergripande som ingående i Belt Road Initiative (BRI) annonserat av president Xi Jinping 2013, här inbegrips även utbyggnad av digital infrastruktur där man kan stöta på begreppet Digital Silk Road (DSR) annonserat av president Xi Jinping 2015. Typiskt för projekt inom dessa ramar är att avtal ofta skrivs bilateralt eller multilateralt med berörda länder som infrastrukturen byggs i eller ansluts till. Genom dessa satsningar knyter Kina andra stater till sig genom att investeringarna ofta leder till ett beroende av Kina, detta då satsningarna ofta finansieras med lån utställda av Kina. Det uttalade målet för BRI är att öka både Kinas geopolitiska makt och inflytande såväl som att gynna den ekonomiska utvecklingen. Hur omfattande detta beroende är kan inte till fullo klargöras då avtalen och villkor för lån mellan aktuella stater och Kina ofta inte är officiella (Burdette 2021).

Utbyggnad av infrastrukturen sker till stor del genom privata företag eller konsortium där kinesiska staten inte är direkt inblandad i alla delar eller detaljer, dock är man redo att gå in och påverka eller stödja vid behov. (Greene & Triolo 2020). Vilken insyn eller påverkan kinesiska staten har över olika företag är inte känt, dock är trenden att traditionella västerländska länder i större omfattning förutsätter att kinesiska staten har möjlighet att styra och få inblick i en stor del av företagen som verkar inom området. Då man identifierat detta som ett hot hindras eller begränsas kinesiska investeringar i allt större omfattning. Andra typer av länder tar inte lika stor hänsyn till denna faktor och tar emot satsningar på digital infrastruktur från Kina (McBride m.fl. 2023). Denna uppdelning kan enligt vissa bedömningar leda till en utveckling där internet går i två olika riktningar och därmed ger möjlighet till två olika inflytelsesfärer (Greene & Triolo 2020). Genom att verka för parallella internet, som startar redan med infrastrukturen, så har Kina möjlighet att påverka andra stater genom att även globalt kontrollera innehållet. Denna utveckling kan faktiskt gynnas av att kinesiska bolag i större omfattning exkluderas i västerländska projekt drivet av hotet från ökat kinesiskt inflytande, ett dilemma kan därmed uppstå. En utveckling där kinesiska bolag drar sig ur eller tvingas bort från projekt kopplade till västorienterade stater för att istället satsa på andra projekt som i större grad kopplas mot utvecklingsländer samt ej utvecklade

demokratier kan leda till att internet blir mer uppdelat (Greene & Triolo 2020). År 2017 införde Kina en underrättelselag där kinesiska bolag måste dela med sig av information om den kinesiska staten kräver det. Även om kinesiska bolag ofta hävdar att de är fristående så innebär denna lag att information som skickas i deras nätverk riskerar att hamna hos den kinesiska staten. Är den utsatta staten dessutom beroende av infrastruktur som finansierats med kinesiska lån med villkor som ger negativa konsekvenser om man går emot kinesiska intressen är det dessutom sannolikt att det passerar utan protest vid upptäckt (Burdette 2021).

Kina ratificerade FN:s havsrättskonvention 1996, där man dock klargjorde att man inte respekterade denna fullt ut vad gällde indelningen av geografiska och juridiska zoner. Kina hävdar i strid med FN:s havsrättskonvention att Kinas territoriella rättigheter utsträcker sig även i EEZ samt att man hävdar landterritorium även på öar som inte berättigar till detta enligt konventionen. Kinas anspråk påverkar stora delar av Sydkinesiska sjön där det nu finns områden som hävdas av flera nationer och därmed ger otidlig tillgång till havet för utvinning av naturtillgångar, fri rörlighet samt att det enligt Kina krävs tillståndsplikt för statsfartyg inom EEZ. Den osäkerhet som detta skapar har påverkan för både utläggning och förvaltning av fiberoptiska sjökablar då det juridiska läget blir oklart angående vilka aktörer som kan operera i vattnen samt vilka tillstånd som krävs. Sannolikheten att Kinas krav gällande zoner erkänns internationellt är liten, men även nu så innebär det problem vid t.ex. reparationer av sjökablar då tillstånd behöver inhämtas från flera stater och där dessa tillstånd kan fördröjas medvetet och därmed orsaka ekonomisk skada eller ha andra implikationer (Cole 2013) (Burdette 2021).

Vid en öppen konflikt, t.ex. runt Kinas anspråk på Taiwan, är det sannolikt att sabotage kommer att ske mot fiberoptiska sjökablar i Sydkinesiska sjön. En faktor som tyder på att dessa kommer att vara mål är att de av Kina konstgjorda öarna vid de omtvistade Spratlyöarna har anslutits med icke publika sjökablar. Därmed kommer dessa inte att påverkas vid ett angrepp på det publika nätet (Burdette 2021). Kina organiserar vid sidan om sina reguljära styrkor även paramilitär som kan aktiveras för uppdrag eller vid mobilisering, dessa samlas under begreppet People's Armed Forces Maritime Militia (PAFMM). PAFMM spelar en stor roll i Sydkinesiska sjön där fiskefartyg nyttjas både för att fiska i omtvistade områden för att hävda kinesiska intressen såväl som för rena militära uppgifter såsom att störa eller hindra andra statsfartyg. Genom att nyttja fartyg som växlar mellan rollen som civila fiskefartyg och fartyg som genomför uppgifter åt kinesiska staten så kompliceras deras status och därmed även möjligheten att ingripa mot dem. PAFMM är en lämplig aktör att nyttja för attack mot fiberoptiska sjökablar och samtidigt hålla sig under tröskeln för ett militärt svar. Denna studie presenterar inte bevis för att PAFMM nyttjats eller att de tränas för att skada undervattensinfrastruktur. Kina har dock genom denna styrka en förmåga att utföra attacker på kritisk infrastruktur utan att nyttja reguljära styrkor. (The United State of Defense 2022)

5.1 Kina och neorealismen

Staten kan ingå i internationella organisationer, samarbeten eller inrätta sig i legala regimer. Staten samarbetar och följer regleringar så länge det gynnar eget intresse, annars kan avtal eller regler brytas (F1NRK).

Kina har visat att de inte nödvändigtvis följer utslag inom internationella rättsliga regimer då det går emot egna intressen. Inom FN:s havsrättskonvention illustreras detta tydligast genom att hävda juridiska zoner som ej har stöd i konventionen trots att utslag från 2016 säger att detta är emot FN:s havsrättskonvention (Burdette 2021). Agerandet i Sydkinesiska sjön påverkar utbyggnad och förvaltning av sjökablar då det juridiska läget blir oklart pga. att geografiska områden hävdas av mer än en stat.

Förväntningen bedöms: *verifierad.*

Dominerande stormakt eftersträvar att behålla sin ställning och utmanande stormakt strävar efter att förskjuta maktbalansen till sin fördel (F2NRK).

Kina har genom främst BRI påvisat att de har en uttalad strategi för att öka egen geopolitisk makt och minska USA:s dito. Kinas uttalade mål att förskjuta balansen och agerande genom bl.a. offensiva satsningar på kinesisk utbyggnad och förvaltning av fiberoptiska sjökablar visar på en sammanhängande och trovärdig strategi.

Förväntningen bedöms: *verifierad.*

Militär förmåga nyttjas som maktinstrument, antingen genom hot om påverkan eller genom faktisk handling (F3NRK).

Även om misstanke finns så hävdar inte denna studie att det är styrkt att Kina nyttjat militär förmåga mot fiberoptiska sjökablar. Kina har genom PAFMM en trovärdig aktör som genom sin existens utgör ett maktinstrument samtidigt som aktiviteter utförda av dessa styrkor är svåra att koppla direkt mot den kinesiska staten. Därmed försvåras också ett utkrävande av ansvar när styrkan nyttjas. Genom PAFMM har man etablerat en officiell aktör för aktiviteter i gråzonen.

Förväntningen bedöms: *verifierad.*

Internationella organisationer och regimer nyttjas av stormakt som instrument att befästa eller öka eget inflytande (F4NRK).

Kina gör försök att skapa alternativa forum för de som redan är etablerade, detta kan ses som ett svar på att man har svårt att konkurrerar inom organisationer som FN och därtill kopplade regimer som t.ex. FN:s havsrättskonvention. Kina har genom att ratificera FN:s havsrättskonvention, trots att man till stora delar motsätter sig den, större möjlighet att påverka den i en riktning som gynnar egna intressen än om man står utanför. Vid ratificeringen av konventionen så deklarerade man sin syn att internationell lagstiftning historiskt gynnat västliga staters imperialistiska ambitioner och exploatering av Kina (Cole 2013). Genom BRI kan man skapa en motpol och egna samarbeten bestående av stater som antingen är förenade av att

bekämpa västlig dominans, t.ex. BRICS², eller inte har råd att säga nej till de investeringar som erbjuds av den kinesiska staten.

Förväntningen bedöms: *verifierad*.

5.2 Kina och neoliberalismen

Internationella regimer uppstår i syfte att maximera nyttan av infrastrukturen genom att införa regelverk, implementera regelverk och följa eventuella sanktioner om regelverket bryts (F1NLK).

Kina har inte verkat för att hanteringen av fiberoptiska sjökablar i ökad omfattningen ska regleras genom internationella regimer. Den internationella regim som till största delen styr hanteringen är FN:s havsrättskonvention vilken man förvisso har ratificerat men också visat att man inte följer om den går emot viktiga kinesiska intressen. Genom detta agerande har man snarare försvagat de internationella regimer som finns inom området.

Förväntningen bedöms: *falsifierad*.

Multicentrerad hantering uppstår där fler aktörer än staten har ansvar. Staten ser det som en fördel om privata aktörer tar ett stort ansvar (F2NLK).

Kinesiska statens inflytande över kinesiska företag är svår att avgöra i varje fall. Kinesiska företag har tagit stora delar av marknaden vad gäller internationella kabelprojekt, ofta tillsammans med andra västerländska företag. Denna utveckling avtog då flera kinesiska företag bannlystes av flertalet stater på grund av farhågan att skadliga element kunde byggas in i infrastrukturen (Greene & Triolo 2020).

Förväntningen bedöms: *neutral*.

Militär rustning syftar främst till skydd, inte till attack eller påverkan (F3NLK).

Kina har inte tydligt påvisat offensiv militär förmåga. Kinesiska fartyg är, framförallt i Sydkinesiska sjön, representerade vad gäller civila fartyg som är inblandade i oavsiktlig skada på sjökablar. Misstanke finns att vissa av dessa incidenter är avsiktliga och eventuellt är syftande till att sända ett militärt budskap eller leda till ekonomisk skada (Brock 2023).

Förväntningen bedöms: *neutral*.

Utvecklingen av området inom demokratiska likasinnade länder är effektivare då absoluta fördelar kan eftersträvas istället för att bevaka relativa fördelar mellan staterna (F4NLK).

Kinas framgångar var till en början stora inom BRI där man etablerade infrastruktur globalt som gynnade kinesiska intressen men även global handel i stort. Antalet länder som tar emot kinesiska investeringar har succesivt minskat då det blivit allt tydligare att det ofta innebär beroendeställning till Kina i olika omfattning. Därmed har USA, genom sina företag, kunnat bibehålla sin ställning som världsledande inom utbyggnad och förvaltning av fiberoptiska sjökablar. Kinas

² Brasilien, Ryssland, Indien, Kina och Sydafrika

samarbeten inom området riktar sig alltmer mot auktoritära regimer och utvecklingsländer i exempelvis Afrika (McBride m.fl. 2023).

Förväntningen bedöms: *verifierad*.

6 USA

USA framhåller att cybersäkerhet är grundläggande för upprätthållandet av det ekonomiska systemet, demokratiska institutioner, reglering av kritisk infrastruktur och det nationella försvaret (White house 2, 2023, s.2). USA:s President Joe Biden skriver så här i inledningen till den nationella cybersäkerhetsstrategin:

We must ensure Internet remains open, free, global, interoperable, reliable and secure – anchored in universal values that respects human rights and fundamental freedoms. Digital connectivity should be a tool that uplifts and empowers people everywhere, not one used for repression and coercion (The White house 2, 2023 s. 3)

USA betraktar fritt flöde av information som en viktig del av sin utrikespolitik. Genom detta flöde kan fria demokratiska stater utvecklas medan andra typer av stater kan öppnas upp för en utveckling i liberal riktning. Det finns en öppen syn på att ett fritt flöde av information gynnar USA:s målsättningar vad gäller att införa liberala värderingar i det internationella systemet och att sprida kapitalismen globalt (McCarthy 2015, s. 84). USA har främjat att utbyggnad och förvaltning av infrastruktur i stort har överlåtits till privata aktörer och därmed har drivits av den fria marknaden. Detta har varit ett kostnadseffektivt sätt att bygga ut en infrastruktur som varit viktig för USA:s inflytande globalt.

Under President Donald Trumps administration togs ett initiativ kallat *The Clean network* (US Department of State, 2020). Detta var drivet av att kinesiska bolag, med Huawei i spetsen, generellt la bud som ansågs vara under marknadsvärdet vid uppbyggnaden av infrastruktur för 5G näten. Det identifierades som en stor riskfaktor att Kina därmed kunde bygga in oönskade egenskaper i nätet såsom kontroll av funktioner och övervakning. Kina ansågs vara den stat som hade både vilja och förmåga att påverka dessa system i stor skala. Med *The Clean Network* uppmanade man fria liberala demokratier att samarbeta för att tillse att de aktörer som medverkade till uppbyggnaden inte bidrog till icke-demokratiska staters maktuppbyggnad. Det man gjorde var att forma samarbeten mellan stater, företag och organisationer runt ett antal principer som syftade till att minimera inflytande av auktoritära fiendliga stater. *The Clean Network* var ett större grepp där man omhändertog såväl skadligt innehåll som t.ex. mobilapplikationer³ vilka misstänktes ha ett skadligt syfte, till kontroll över tjänster och att skydda infrastrukturen som överförde data. Vad gällde fiberoptiska sjökablar uttrycktes målet att USA:s kablar inte skulle vara direkt knutna till kinesiska staten samt att de skulle vara skyddade för avlyssning eller avtappning av data. Vidare uttryckte man att USA skulle stödja samarbetspartners så att de i sin tur införde åtgärder för att säkerställa säker kommunikation samt minska Kinas inflytande (US Department of State, 2020). Exempel på hur detta påverkat USA:s partners inom området är *The*

³ Exempel: TikTok, WeChat

EU toolbox for 5G security inom EU samt *The Blue Dot Network* inom OECD (EC 2021) (OECD 2022).

Avseende internationell lagstiftning och regelverk för hantering av undervattenskablar så regleras detta till största del i FN:s havsrättskonvention. USA har varit med i framtagandet av denna konvention men slutligen aldrig ratificerat den. Anledning till detta är främst att det anses kunna påverka USA vad gäller exploatering av naturresurser i de områden som utgörs av det *Fria havet*. USA följer dock det som står i FN:s havsrättskonvention, dock hävdar de att det inte endast är FN:s havsrättskonvention som är styrande utan också sedvänja i juridisk mening. USA är den enda av de större sjöfartsnationerna som inte har ratificerat FN:s havsrättskonvention. USA har därmed svårigheter att driva eventuella processer med denna konvention som grund likväl som andra nationer har problem att driva processer mot USA (Smith 2017).

USA framhåller att de skyddar vital infrastruktur genom att samarbeta med företag och andra länder. Detta görs genom att medvetet bidra till att kunskaps- och tekniköverföring sker och underlättas mellan betrodda företag och stater. USA nyttjar avskräckning inom området och klargör att målet med de åtgärder som vidtas ska påvisa att riskerna för att attackera vital infrastruktur ska överstiga eventuella vinster. USA klargör att en attack på digital infrastruktur kan besvaras med hänvisning till principen om rätt till självförsvar för USA:s del (The White house 1).

USA har inte officiellt påvisat att man har omfattande militär förmåga varken för skydd eller angrepp på sjökablar. USA har som ledande militärmakt globalt omfattande undervattenskapacitet och därmed antagligen möjlighet att påverka infrastrukturen. Militära förmågor är till sin natur till stor del klassificerade, därmed är tillgång till denna information inte tillgänglig för denna studie. USA har historiskt lyssnat av sjökablar. Ett av de mest kända exemplen utgörs av inhämtning mot Sovjet under operation *Ivy Bell* där man, under ca 10 års tid med start 1971, avlyssnade Sovjets kommunikationskablar utanför Kamtjatkahalvön (Burdette 2021). De avslöjanden som gjordes av Edward Snowden 2013 visade också att omfattande avlyssning skett mot både allierade och konkurrerande stater (Burdette 2021).

De åtgärder för skydd man officiellt har angivit är att man genom avgift på 10 miljoner USD har två civila USA-flaggade kabelreparationsfartyg i beredskap. Den förmåga som kommer att byggas upp verkar ske med partners inom NATO, därmed binder man ihop EU:s och USA:s ekonomier samt militära förmågor genom att både USA och en majoritet av EU-medlemmarna tillhör NATO (Nato 2023)(Burnett 2022).

6.1 USA och neorealismen

Staten kan ingå i internationella organisationer, samarbeten eller inrätta sig i legala regimer. Staten samarbetar och följer regleringar så länge det gynnar eget intresse, annars kan avtal eller regler brytas (FINRU).

USA valde att inte ratificera FN:s havsrättskonvention utan gjorde endast ett uttalande att man hade för avsikt att följa denna under förutsättning att även andra länder gjorde detsamma (Burdette 2021). Detta förfarande kan anses undergräva USA:s trovärdighet som förespråkare av en liberal och regelbaserad världsordning. USA följer i huvudsak det som stipuleras i FN:s havsrättskonvention samt de bejakar att den följs genom att t.ex. regelmässigt upprätthålla sig med statsfartyg på omtvistade havsområden som tillåter detta enligt FN:s havsrättskonvention.

Förväntningen bedöms: *neutral*.

Dominerande stormakt eftersträvar att behålla sin ställning och utmanande stormakt strävar efter att förskjuta maktbalansen till sin fördel (F2NRU).

USA har tydligt uttalat att den digitala utvecklingen gynnar USA:s intressen då man anser att denna sprider de värderingar som den liberala världsordningen vilar på. Olika initiativ har tagits för att möta Kinas expansion på området. Detta har gjorts med motivering att det inte går att lita på infrastruktur som byggs och förvaltas av kinesiska bolag vad gäller risk för avlyssning eller annan påverkan. Likväl som USA:s incitament kan vara en oro för kinesisk övervakning etc. så kan drivkraften vara att man riskerar att minska sitt eget inflytande och därmed förlora som maktfaktor globalt. USA:s agerande har mer präglats av att skapa polarisering där man samlar så många aktörer som möjligt för samarbete och samtidig exkludering av Kina och aktörer kopplade till den kinesiska staten. Agerandet verkar leda till att parallell infrastruktur skapas och där ett bipolärt maktförhållande uppstår med USA som den dominerande staten.

Förväntningen bedöms: *verifierad*.

Militär förmåga nyttjas som maktinstrument, antingen genom hot om påverkan eller genom faktisk handling (F3NRU).

Militär förmåga används inte som ett tydligt påtryckningsmedel eller maktfaktor. USA har på olika sätt historiskt visat att de har god militär förmåga att verka i undervattensdomänen mot kommunikationskablar, t.ex. genom att stora avlyssningsoperationer avslöjats. USA har hittills inte genom hot eller uppvisande av militära förmågor använt detta område som maktinstrument mot andra stater. De resurser som officiellt avsatts för skydd av sjökablar får anses som ringa med tanke på vilka potentiella risker och konsekvenser omfattande skadegörelse skulle kunna innebära.

Förväntning bedöms: *neutral*.

Internationella organisationer och regimer nyttjas av stormakt som instrument att befästa eller öka eget inflytande (F4NRU).

USA har inte tydligt verkat för att öka internationella organisationers inflytande eller för att skapa regimer som ger tydligt juridiskt utfallsrum. Den nu mest betydelsefulla, FN:s havsrättskonvention, har man inte ratificerat. USA initierar samarbetsorgan som förenar likasinnade länder i gemensamma investeringar där en av drivkrafterna tydligt är att minska hotet från Kina inom området.

Förväntningen bedöms: *neutral*.

6.2 USA och neoliberalismen

Internationella regimer uppstår i syfte att maximera nyttan av infrastrukturen genom att införa regelverk, implementera regelverk och följa eventuella sanktioner om regelverket bryts (F1NLU).

USA har varit delaktig i framtagandet av det internationella regelverket från den första konventionen 1884 till införandet av FN:s havsrättskonvention 1982. Det faktum att USA sedan inte har ratificerat konventionen gör att agerandet framstår som komplext då man ofta framhåller liberalistiska idéer och regelbaserade internationella relationer men sedan inte för egen del ratificerar dessa. Även om man till största delen följer internationellt regelverk så försvårar detta eventuell konfliktlösning och man agerar inte som ett föredöme på den internationella arenan. Detta bör leda till att det uppstår osäkerhet i agerandet mellan stater och kan uppmuntra de som har en annan världsordning som mål att utmana systemet. Genom att till del motverka en regelbaserad världsordning i praktiken hämmas mindre staters inflytande och ekonomiska utveckling genom den osäkerhet som skapas (Smith 2017).

Förväntningen bedöms: *falsifierad.*

Multicentrerad hantering uppstår där fler aktörer än staten har ansvar. Staten ser det som en fördel om privata aktörer tar ett stort ansvar (F2NLU).

Utbyggnad och förvaltning av undervattenskablar har till största del ända från telegrafkablar drivits av privata aktörer. Detta är en utveckling som har haft stöd i USA och lett till att amerikanska företag idag är bland de dominerande aktörerna i denna industri. Utvecklingen från ungefär 2010 och framåt har dock präglats av en ökande statlig inblandning från USA:s sida. Detta påvisas inte minst genom utgivna dokument för nationell och internationell cybersäkerhet (The Whitehouse 1) (The White house 2). USA har som mål att statlig styrning ska leda till att hanteringen blir transparent, öka ekonomisk konkurrenskraft och skapa tekniska standarder. USA är dock tydlig med att man behöver införa ökad statlig styrning för att möta utvecklingen där autokratiska stater får mer inflytande på bekostnad av det multicentrerade system som funnits historiskt. På ett sätt kan man påstå att USA möter andra staters ökade inflytande inom Cyber med att själv öka sitt statliga inflytande. Med de initiativ som har tagits internationellt som t.ex. *The Clean Network* och *Blue Dot Network*, skapas en motpol till konkurrerande aktörer. USA driver på för en utveckling som ska skapa säkra digitala förbindelser, samtidigt så leder dessa initiativ om de lyckas till att bibehålla USA:s dominans på området.

Förväntningen bedöms: *neutral.*

Militär rustning syftar främst till skydd, inte till attack eller påverkan (F3NLU).

USA nyttjar inte militär förmåga som ett tydligt maktinstrument inom detta område. Skydd söks främst genom breda samarbeten med stater som delar USA:s värderingar. Samarbeten som innefattar militär förmåga förefaller främst sökas inom NATO.

Förväntningen bedöms: *neutral.*

Utvecklingen av området inom demokratiska likasinnade länder är effektivare då absoluta fördelar kan eftersträvas istället för att bevaka relativa fördelar mellan staterna (F4NLU).

USA har tydligt skapat incitament för att demokratiskt fria stater gemensamt ska skapa förutsättningar för fortsatt utveckling inom området, exempelvis genom initiativet *The Clean Network*. Efter att man sett en snabb utveckling där företag som är kopplade till den kinesiska staten växt som aktörer så har detta drivit att industriländer, under ledning av USA, gått ihop som en motkraft till den kinesiska expansionen. Drivkraften bakom de samarbeten som sker kan alltså härledas ur rädslan för Kina snarare än att bejaka det mest effektiva och rationella sättet att förvalta infrastrukturen. Internet och dess infrastruktur har till stor del byggts upp genom en fri marknad med fri konkurrens, dock är trenden att utvecklingen nu går åt mer statlig inblandning och kontroll. USA har nu ett momentum där de försvarat sin ledande roll inom området, vilket har gjorts med stöd av i huvudsak stater med liknande värderingar. Utvecklingen har gynnat demokratiskt likasinnade länder, dock med den huvudsakliga drivkraften att Kina inte ska vinna relativa fördelar snarare än att absoluta fördelar ska uppnås globalt. Dock ger det stöd till teorin då det gynnat demokratiskt likasinnade länder som sinsemellan kunnat fokusera på absoluta fördelar.

Förväntningen bedöms: *verifierad*.

7 Resultat

7.1 Sammanfattande analys

Infrastruktur för dataöverföring har kommit att bli en av vår tids största strategiska sårbarheter. Oavsett vilken teori som i stort har bäst förklaringskraft på internationella relationer så är det ett faktum att de flesta länder i världen är beroende av att kunna göra dataöverföringar för att upprätthålla vitala samhällsfunktioner. Utbyggnad och förvaltning av fiberoptiska sjökablar har gått från att i huvudsak vara drivet av privata intressen och fri konkurrens till en ökad inblandning av stater för att kontrollera och säkerställa att statens intresse inte skadas. De två konkurrerande stormakterna Kina och USA har båda identifierat området som högt prioriterat och det har lett till att det nu utvecklats till ett konfliktområde mellan dessa stater. Neoliberalismens begrepp för förklaring förefaller inte vara tillräckligt starka för förklaring. Utvecklingen har förvisso startats med mekanismer som kan härledas till interdependens där ett fåtal aktörer har tillåtits att dominera kontrollen men där man nu kan skönja trenden av att polaritetsbegreppet kopplat mot neorealismen får ökad betydelse. Inom Cyber allmänt och avseende fiberoptiska sjökablar specifikt har det uppstått en bipolär situation mellan USA och Kina där mindre stater stödjer sin stormakt. Drivkrafterna för detta stöd ser olika ut för olika stater. De som ansluter sig till USA gör detta av rädslan för spionage eller skadligt beroende från Kina. Stater som ansluter sig till Kina verkar göra detta för att minska USA:s dominerande ställning i världen eller genom möjlighet att erhålla kinesiska investeringar som gynnar det egna landet.

Internationella regimer har inte uppstått i den omfattning som kan förväntas med tanke på infrastrukturens globala betydelse. Även om respektive stat ser en möjlighet att kontrollera, avlyssna eller skada fiberoptiska sjökablar vid en konflikt så går det inte att undvika att motståndaren kan göra detsamma. Detta skulle kunna vara en drivkraft att reglera området i större omfattning och göra gemensamma överenskommelser. Realismens beskrivning av säkerhetsdilemmat stämmer bättre in på hur agerandet blir. Då det råder stor misstänksamhet och avsaknad av tillit så blir lösningen att bygga parallella system för ökad kontroll och minskad sårbarhet istället för att detta görs genom internationella överenskommelser. Alltså drivs inte utvecklingen av vad som borde vara det mest effektiva och ekonomiska sättet utan vilket som ger stormakten störst kontroll och därmed makt över området.

Resultatet av bedömning avseende militär förmåga har inte varit tongivande i denna studie. Det behöver dock inte betyda att det är en obetydlig faktor. Fiberoptiska sjökablar har god redundans generellt och har därmed ett relativt gott skydd genom detta mellan kontinenter och viktiga knutpunkter globalt, men att påverkan kommer att ske vid en konflikt regionalt får ändå ses som troligt.

7.2 Resultat

Denna studie svarar inte entydigt på vilken av teorierna som förklarar utvecklingen. Sammanställningen av resultatet från kongruensanalysen (tabell 7.2) visar på en övervikt åt att neorealismen förklarar skeendet bäst.

Kategori	Bedömning	Summa
Neorealismen verifierad	F1NRK, F2NRK, F3NRK, F4NRK, F1NRU	5
Neorealismen falsifierad		0
Neorealismen neutral	F1NRU, F3NRU, F4NRU, F2NLU	4
Neoliberalismen verifierad	F4NLK, F4NLU	2
Neoliberalismen falsifierad	F1NLK, F1NLU	2
Neoliberalismen neutral	F2NLK, F3NLK, F3NLU	3

Tabell 7.2

De teoretiska drivkrafterna för respektive teori har framträdande roller inom digital infrastruktur. Neorealismen som framhåller polaritetsbegreppets betydelse för maktbalans och hur denna dynamiskt förändras beroende på antalet stormakter. Neoliberalismen å sin sida hävdar att en multicentrerad hantering leder både till att internationella regimer och ömsesidiga beroende skapas och att fokus istället kan läggas på ökat välstånd istället för åtgärder mot en potentiell motståndare. Studien visar att utbyggnad och förvaltning förvisso varit multicentrerad i den mening att staten inte varit huvudaktör, dock utan att det uppkommit internationella regimer i den omfattning som kan förväntas. Då stater nu tar en större roll kan påvisa att man tidigare underskattat infrastrukturens betydelse snarare än att det varit av ekonomiska och rationella grunder som området historiskt varit multicentrerat. Nuvarande utveckling sorteras bäst in under neorealismens säkerhetsdilemma där avsaknad av tillit gör att det globalt sker något som liknar en kapprustning mellan stormakterna för att upprätthålla digital suveränitet för den egna staten samt inom sin intressesfär.

Frågeställningen för denna studie var: *Vilken av teorierna, neorealism och neoliberalism, kan bäst förklara stormakters agerande inom området fiberoptiska sjökablar?*

Resultatet för denna studie är att neorealismen bäst förklarar utvecklingen där den digitala infrastrukturen hanteras som ett maktinstrument för stormakters geopolitiska inflytande snarare än som global allmännytta.

7.3 Förslag fortsatt forskning

Denna studie fokuserar på agerandet mellan stormakterna USA och Kina och hur deras agerande kan förklaras utifrån perspektivet IR. En fortsättning på denna studie skulle kunna vara hur stormakternas strategier och agerande påverkar mindre stater inom området IR. Hur påverkas en mindre stat av den geopolitiska kamp som omgärdar digital infrastruktur?

En analys av Sveriges strategi inom området och vilken vikt som läggs vid detta inom ramen för satsningar på totalförsvaret kan vara föremål för vidare studier. Politisk ambitionsnivå kan jämföras med den betydelse infrastrukturen har samt vilket hot som exponeras mot den. Här kan satsningar i försvarsproposition för skydd och bevakning analyseras likväl som det militära hot som riktas mot den, det senare belyst bl.a. av SVT:s granskade program *Uppdrag granskning* med reportageserien *Skuggkriget* (Uppdrag granskning 2023).

8 Referenser

- Blatter, Joachim & Markus Haverland., 2012. *Designing Case Studies: Explanatory Approaches in Small-N Research*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Braw, Elisabeth, 2023. *China is practicing how to sever Taiwan's internet. The cutoff of the Matsu islands may be a dry run for further aggression*. Foreign Policy Magazine. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://foreignpolicy.com/2023/02/21/matsu-islands-internet-cables-china-taiwan/>. Hämtdatum: 2023-04-03.
- Brock, Joe, 2023. *A Reuters special report: U.S. and China wage war beneath the waves – over internet cables*. Reuters [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.reuters.com/investigates/special-report/us-china-tech-cables/>. Hämtdatum: 2023-04-17.
- Bueger, Christian & Tobias Liebetrau, 2021. *Protecting hidden infrastructure: The security politics of the global submarine data cable network*. Contemporary Security Policy, vol 42, nr 3. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www-tandfonline-com.ludwig.lub.lu.se/doi/pdf/10.1080/13523260.2021.1907129>. Hämtdatum:2023-03-03.
- Burdette, Jane, 2021. *Leveraging Submarine Cables for Political Gain: U.S. Responses to Chinese Strategy*. Journal of public & international affairs. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://jpia.princeton.edu/news/leveraging-submarine-cables-political-gain-us-responses-chinese-strategy>. Hämtdatum: 23-04-06.
- Burnett, R Douglas – Robert Beckman – Tara Davenport, 2014. *Submarine cables : the handbook of law and policy*. Leiden: Koninklijke Brill NV.
- Burnett, R Douglas, 2022. *Repairing submarine cables is a wartime necessity*. US Naval Institute. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.usni.org/magazines/proceedings/2022/october/repairing-submarine-cables-wartime-necessity>. Hämtdatum: 23-04-05.
- Cole, Bernard 2013. *Asian maritime strategies, navigating troubled waters*. Annapolis: Naval institute press
- Dorman, David & John Hemmings, 2023. *Digital China The Strategy and Its Geopolitical Implications*. Issues & Insights vol 23, nr 2. [Elektronisk] Tillgänglig: https://pacforum.org/wp-content/uploads/2023/02/IssuesandInsights_VOL23_WP2.pdf. Hämtdatum: 2023-04-05.
- Esaiasson, Peter - Mikael Gilljam – Henrik Oscarsson -. Ann Towns – Lena Wängnerud, 2017. *Metodpraktikan. 5:7* Visby: Wolter Kluwer Sverige AB.

EC = EC (Europeiska kommissionen) webbplats, *The EU toolbox for 5G security*. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/eu-toolbox-5g-security/>. Hämtdatum: 2023-03-22.

Greene, Robert & Paul Triolo, 2020. *Will China Control the Global Internet Via its Digital Silk Road?* Carnegie endowment for international peace [Elektronisk] Tillgänglig: <https://carnegieendowment.org/2020/05/08/will-china-control-global-internet-via-its-digital-silk-road-pub-81857>. Hämtdatum: 2023-04-12.

Guilfoyle, Douglas - Tamsin Phillipa Paige - Rob McLaughlin, 2022. *The final frontier of cyberspace: The seabed beyond national jurisdiction and the protection of submarine cables*. Cambridge University Press. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.cambridge.org/core/journals/international-and-comparative-law-quarterly/article/abs/final-frontier-of-cyberspace-the-seabed-beyond-national-jurisdiction-and-the-protection-of-submarine-cables>. Hämtdatum: 2023-05-02.

Gustavsson, Jakob & Jonas Tallberg, 2006. *Internationella relationer*. 4:2. Lund: Studentlitteratur AB.

Jackson, Robert & Georg Sørensen, 2010. *Introduction to International Relations: Theories & Approaches*. New York: Oxford university press

McBride, James-Noah Berman-Andrew Chatsky, 2023. *China's Massive Belt and Road Initiative*. Council on foreign relations. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.cfr.org/backgrounder/chinas-massive-belt-and-road-initiative>. Hämtdatum: 2023-04-20.

McCarthy, R Daniel, 2015, *Power, Information Technology, and International Relations Theory The Power and Politics of US Foreign Policy and Internet*. Hampshire: Palgrave Macmillan

McGeachy Hilary, 2022. *The changing strategic significance of submarine cables: old technology, new concerns*, Australian Journal of International Affairs, vol 76 nr 2. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www-tandfonline-com.ludwig.lub.lu.se/doi/pdf/10.1080/10357718.2022.2051427>. Hämtdatum: 2023-04-05.

Nato, 2023 = *Nato:s webbplats*. [Elektronisk] Tillgänglig: https://www.nato.int/cps/en/natohq/opinions_211742.htm?selectedLocale=en. Hämtdatum: 2023 02 17.

OECD, 2022 = OECD webbplats, OECD and the Blue Dot Network. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.oecd.org/corporate/oecd-and-the-blue-dot-network.htm>. Hämtdatum: 2023-03-22.

Smith, Leland Holbrook 2017. *To accede or not to accede: An analysis of the current US position related to the United Nations law of the sea*. Marine Policy vol 83. [Elektronisk] Tillgänglig: [sciencedirectassets.com](https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0308597917300000). Hämtdatum: 2023-04-06.

The United State of Defense, 2022. *Military and Security Developments Involving the People's Republic of China 2022*. [Elektronisk] Tillgänglig:

<https://media.defense.gov/2022/Nov/29/2003122279/-1/-1/1/2022-MILITARY-AND-SECURITY-DEVELOPMENTS-INVOLVING-THE-PEOPLES-REPUBLIC-OF-CHINA.PDF>. Hämtdatum: 2023-04-25.

The White House 1= Vita husets webbplats, *International Strategy for Cyberspace: Prosperity, Security, and Openness in a Networked World, May 2011*. [Elektronisk] Tillgänglig:

https://obamawhitehouse.archives.gov/sites/default/files/rss_viewer/international_strategy_for_cyberspace.pdf. Hämtdatum: 2023-03-20.

The White House 2= *National Cybersecurity*, mars 2023 [Elektronisk] Tillgänglig:

<https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2023/03/National-Cybersecurity-Strategy-2023.pdf>. Hämtdatum: 2023-03-20.

Uppdrag granskning, 2023. ”Skuggkriget”. SVT, 19 april-3 maj.

US Department of State= *The Clean Network*, maj 2020. [Elektronisk] Tillgänglig:

<https://2017-2021.state.gov/the-clean-network/index.html>. Hämtdatum: 23-03-21.

Wall, Colin & Pierre Morcos, 2021. *Center for Strategic and International Studies*.

[Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.csis.org/analysis/invisible-and-vital-undersea-cables-and-transatlantic-security>. Hämtdatum: 23-04-05.

Winseck Dwayne, 2017. *The Geopolitical Economy of the Global Internet Infrastructure*,

Journal of Information Policy vol 7. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.jstor-org.ludwig.lub.lu.se/stable/10.5325/jinfopoli.7.2017.0228>. Hämtdatum: 2023-04-06.